

Étape 5 plus

3 Le plan à court terme / Ouvrez la position : A

- 1) 1. Cg5 hxg5 2. hxg5 perdu) 2. axb5 Cxb5 3. Ta5
- 2) 1. f6+ gxf6 2. Fg4 Tcg8 (2. ... avec avantage.
- 3) 1. e5 dxe5 2. Dxd8 Txd8 3. 8) 1. ... f5 2. Dg3 fxe4 3. fxe4
fxe5 Ch4+
- 4) 1. ... d5 2. exd5 Cxd5 3. Ff3 9) 1. h4 f5 2. h5 (2. exf6ep Cxf6
Cxc3 4. Dxc3 Ff6 3. h5 Cxh5 4. Fxg6 hxg6)
- 5) 1. Cg5 (1. f5 h6) 1. ... Re8 2. f5 10) 1. e4 Rf8 2. exf5 exf5 3. Dg3
- 6) 1. c5 11) 1. ... h6 2. gxh6 Dxh6 3. Rf1
Tc6 3. fxe6 Te6
- 7) 1. a4 Dd8 (1. ... bxa4 2. Cxa4 4. Fg6+ Re6 5. Tc2 d4
Fb5 3. Cc5 et a6 pion sera

4 Le plan à court terme / Activez une de vos pièces : A

- 1) 1. Tfd1 7) 1. Tg4
- 2) 1. Te4 Db6 2. Th4 h5 3. fxg6 8) 1. ... f6 2. 0-0 (2. De2 fxe5) 2.
fxg6 4. Txh5 ... fxe5 3. dxe5 Txf3 4. gxf3
- 3) 1. Fg4 Db8 2. Td7 Cxe5 5. Rg2 Dh4
- 4) 1. 0-0 (1. Dh5+ g6 2. De5 Fxb5 9) 1. Tc6 (1. Tc2 c6 2. Tfc1 a6) 1.
3. Dxh8 Dh4+) ... g5 (1. ... bxc6 2. Cd6+ Ra8
- 5) 1. ... Tc8 (1. ... cxd4 2. Cxd4 3. Db7#) 2. Tfc1
- 6) 1. ... Te6 10) Dessin
- 11) Dessin
- 12) 1. Te5

5 Le plan à court terme / Activez une de vos pièces : B

- 1) 1. Ch4 7) 1. Cd6 Cd4 2. Txd4
- 2) 1. Ce3 8) 1. Da3
- 3) 1. Cc4 9) 1. Cg4 Fxg5 2. fxg5 Ch5 3.
Ch6+
- 4) 1. ... Ca4 2. b3 Cc3 3. Td2 Cxa2 10) 1. ... b5 2. Db3 Cb6
- 5) 1. ... Ce5 2. Dd1 Ch5 11) 1. Cd2
- 6) 1. Cf5 Df8 2. Cd5 12) 1. a4 Dc7 2. a5 b5 3. Cc5

6 Le plan à court terme / Activez une de vos pièces : C

- 1) 1. Fd1 Tf8 2. Fc2
- 2) 1. Fc1
- 3) 1. Fd6
- 4) 1. Ff1 a5 (1. ... bxc3 2. Fxc3 a5 3. Fb5 Rd7 4. Fxe5) 2. Fb5 Rd7 3. cxb4 axb4 4. Fxe5
- 5) 1. Fb5 Fa7 (1. ... Fxh3 2. gxh3 Dxh3 3. Ch2 Dg3+ 4. Rh1 Fxf2 5. Df3 Dxf3+ 6. Chxf3) 2. d4 exd4 3. cxd4 d5 4. Ce5
- 6) 1. ... c6 (1. ... Tc6 2. Dxc6 Fxc6 3. Txc6)
- 7) 1. Fd1 Ff6 (1. ... Te8 2. Ff3 Dc5 3. Fd5+ Rf8 4. Tf7+ Rg8 5. Tg7++ Rf8 6. Tg8#) 2. Fxf6 Txf6 3. Ff3 Db5 4. Fd5+
- 8) 1. ... Fe6! (1. ... Fxc3 2. Fc4)
- 9) 1. Fd5 Ce5 2. Fe4 Cg6 3. Dxcg6 f5 4. Fxf5
- 10) 1. ... Fa6
- 11) 1. Fe1 Ce4 2. Fh4 Cdf6 3. Cg4 De6 4. Fxf6 gxf6 5. f5 De7 6. Fxe4
- 12) 1. e5 Fg7 2. Fe3

7 Le plan à court terme / Activez une de vos pièces : D

- 1) 1. Dd6 (1. Ce4 0-0 2. Fxd7 Td8) 1. ... Da5 2. Fg5
- 2) 1. c3 (Δ 2. Da2+)
- 3) 1. f5
- 4) 1. Dh4 h6 2. Fxh6
- 5) 1. ... Dd3
- 6) 1. Da3
- 7) 1. ... Da5
- 8) 1. ... Dd8 2. Dd1 Dh4+
- 9) 1. Cg3 Dd6 2. De4
- 10) 1. Rd2 Rg7 2. Dh1
- 11) 1. ... De7
- 12) 1. ... Df6 2. h3 d3 3. Dd2 Ce5

9 La finale de pions / Gérez bien les tempi : A

- 1) 1. Rg6 (1. a3 a6=) 1. ... a6 (1. ... a5 2. a3 a4 3. Rh6) 2. a4 a5 3. Rh6
- 2) 1. g3 Rh8 2. g4 Rg8 3. g5 Rh8 4. g6 hxg6 (4. ... Rg8 5. g7) 5. hxg6 Rg8 6. g7
- 3) 1. g4 fxg3ep 2. fxg3 g5 3. g4
- 4) 1. a5 c5 2. a6 c4 3. c3
- 5) 1. b4! a6 2. a3 c6 3. a4
- 6) Dessin
- 7) 1. Re7 Rg5 2. Re6 a6 3. a3 a5 4. a4
- 8) 1. a6 bxa6 2. Re5 Rg4 3. a5
- 9) 1. a5 b5 2. Re5 Rg3 3. Re4
- 10) 1. g6! (1. Rc4? Rd6 2. g6 f6) 1. ... f6 2. Rd3 Rc7 3. Rc3 (3. Rc4? Rd6) 3. ... Rd7 nulle
- 11) 1. Rg4 (1. b5 Re7=) 1. ... Rf6 2. b5 a6 3. bxa6 bxa6 4. b4
- 12) 1. ... Rb6 2. Rc4 h6 3. h4 h5

10 La finale de pions / Le pion-tour : A

- 1) 1. a4 Rxa2 2. Rf4 Rb3 3. Re3 Rxa4 4. Rd2 Rb3 5. Rc1
- 2) 1. Rc3
- 3) 1. a4 bxa4 2. Rd2 Rb3 3. Rc1
- 4) 1. Rh6 (1. Rf7? Re5 2. Re7 Rd5 3. Rd7 Rc4 4. Rc6 Rxb4)
- 5) 1. Rd3
- 6) 1. Rf7

- 7) 1. Rf6 Re8 2. Rg5
- 8) 1. a5 bxa5 2. a4
- 9) 1. Rb7 a5 2. Rc6 Rb4 3. Rd5
- 10) 1. Re4! Rd2 (1. ... Rf2 2. Rd5)
2. Rd5 Rd3 3. Rc6 Rd4 4. Rb7
Rc5 5. Rxa7

- 11) 1. Rg5!
- 12) 1. a5 (1. Rd4 Re2 2. a5 Rf3=)
1. ... Rf1 2. Rd4 Re2 3. Rc5
Rd3 4. Rb6 Rd4 5. Rxa6 Rc5 6.
Rb7

11 La finale de pions / Défendez-vous : A

- 1) 1. Rd3! (1. bxc3+? Rxc3) 1. ...
cxb2 2. Rc2 Ra3 (2. ... Rc4 3.
a4) 3. Rb1 d3 pat
- 2) 1. ... Re3 (1. ... Rxf4?? 2. Rd5)
- 3) 1. ... g6 (1. ... Rc7 2. g6 f6 3.
Re4 Rd8 4. Rf5 Re7 5. c7 Rd7
6. c8D+ Rxc8 7. Re6 Rc7 8.
Rf7 f5 9. Rxc7 f4 10. Rf8 f3
11. g7 f2 12. g8D f1D+ 13.
Df7+)
- 4) 1. g4 Rf4 2. g5 Rxc5 3. Rg3
- 5) 1. Rg2 (1. b6 cxb6 2. Rg2) 1. ...
Rg6 2. Rf2 Rf6 3. Re2 Re6 4.
Rd2 Rd6 5. b6 cxb6 6. Rc2 Rc6
7. Rb2
- 6) 1. Rb6! (1. Rb5? Rd6 2. Ra4
Rc6 3. Rxa5 Rc5) 1. ... Rd6 2.
Rb5! Re5 3. Rxa5
- 7) 1. Rc2! (1. Rc4? Re3) 1. ... Re3
2. Rd1
- 8) 1. h4 g4! 2. f4! (2. fxg4+? Rf6
3. g5+ Rf5 4. g6 hxg6#) 2. ...
Rxf4 pat
- 9) 1. Ra4 Rd4 2. Ra5 e4 3. a4 e3
pat
- 10) 1. b4 c4 2. b5! axb5 3. b4 Rb1
pat
- 11) 1. c4 bxc4 2. Re4 Rc2 3. Rd4
Rxb2 4. Rxc4 Rxa3 5. Rc3
- 12) 1. Rd2 g3 (1. ... Re7 2. Re3 f5
3. Rf4 Rf6 4. e3!) 2. Re3 f5! 3.
Rf3 f4 4. e3!

12 La finale de pions / Mix : A

- 1) 1. Rd5 Rd7 2. e5 dxe5 3. Rxe5
Re7 4. e4
- 2) Dessin
- 3) Dessin
- 4) 1. b6 g3 2. b7 g2 3. b8D g1D 4.
Dh8+ Rg5 5. Dg7+
- 5) 1. Rf5 Rg7 2. h8D+ Rxh8 3.
Rf6 Rg8 4. g7
- 6) 1. a4 a5 2. g4+ hxg4+ 3. Rg3
- 7) 1. ... Re3 2. Rc4 Rd2 3. Rb5
Rc3 4. Rxb6 Rb4
- 8) 1. Rh4 (1. Rh5 Rf6 2. Rg4 g6)
1. ... Rf6 2. Rh5 Re7 3. Rg6
Rf8 4. e7+ Rxe7 5. Rxc7
- 9) 1. c4 dxc4 2. bxc4 Rxc4 3. Rh6
- 10) 1. Rd8! (1. Rxd7? Rb6! 2. Re6
Rc5!) 1. ... Rb6 (1. ... c6 2.
Rxd7 cxb5 3. c5 b4 4. c6 b3 5.
c7 b2 6. c8D b1D 7. Da8+) 2.
Rxd7! Rb7 3. c5 Rb8 4. c6
- 11) 1. e3! (1. e4? fxe4 2. Rxe4 c3!
3. bxc3 Re6) 1. ... Re6 2. e4
fxe4 3. Rxe4
- 12) 1. g3 (or 1. Rg7 Rg5 2. g3) 1. ...
Rf6 (1. ... g5 2. Rh5 g4 3. Rh4)
2. g4 g5 3. Rh5

14 Le roi au milieu / Mix : A

- 1) 1. Cxc6 bxc6 2. Dxe6+ fxe6 3. Fg6#
- 2) 1. Txe5+ fxe5 2. Dd8+ Cxd8 3. Txd8#
- 3) 1. Dxc6+ hxc6 2. Fxc6+ Re7 3. Cf5#
- 4) 1. Txf5 exf5 2. Cxc6+
- 5) 1. ... d4 2. cxd4 Fb4 3. Dxb4 Dxf2#
- 6) 1. Fe4 Dxc3 2. Fc6+ Txc6 3. Td8#
- 7) 1. Cxf7 Fxf7 2. Fxc7!
- 8) 1. Fa3 De5 2. f4
- 9) 1. Dxd6 Cxf5 2. Dxe5+
- 10) 1. Txe6+ fxe6 2. Ce5
- 11) 1. d6 Ca6 2. dxc7 Cxc7 3. Cd6#
- 12) 1. Cd5 Tc8 2. Cc7+

15 Le roi au milieu / Mix : B

- 1) 1. Cb5 axb5 2. Fxb5+
- 2) 1. Cxc7+ Fxc7 2. Txe6+ fxe6 3. Dg6#
- 3) 1. Cxd5 cxd5 2. Fb5+ Cc6 (2. ... Cd7 3. Ce5) 3. Cd4
- 4) 1. Dxd8+ Fxd8 2. Cc6+ Fe7 3. Td8#
- 5) 1. Df8+ Txf8 2. Cd6+ Re7 3. Cf5+ Re8 4. Cxc7#
- 6) 1. Fa6
- 7) 1. Fb5+ Txb5 (1. ... axb5 2. Dxb4) 2. Dc6+ Re7 3. Dc7+
- 8) 1. Fa6 (1. Ce5 0-0 2. Cxc6 bxc6 3. Dxc6 Tab8 4. Tf2 Tb6 5. Da4 Fd6)
- 9) 1. Td6 Da2 (1. ... Fxd6 2. Fxf7+) 2. Cc3 Dc4 3. b3
- 11) 1. Txe6+ Fxe6 (1. ... fxe6 2. Fg6#; 1. ... Fe7 2. Dxc5) 2. Fb5+ Dc6 (2. ... Fd7 3. Te1+ Fe7 4. Dxc5) 3. Td1
- 12) 1. Cxe5 dxe5 2. Txe5+ Rd7 3. Da4+ Rc8 4. Dc6+

16 Le roi au milieu / Ouvrez la position : A

- 1) 1. Cd6+ Fxd6 (1. ... cxd6 2. exd6+ Fe7 3. Txe7+ Rf8 4. Fh6+ Rg8 5. Dd4; 1. ... Re7 2. Fg5+ Re6 3. Dg4+) 2. exd6+ Rf8 3. Fh6+ Rg8 4. Dd4 f6 5. Dc4#
- 2) 1. f4
- 3) 1. f5 exf5 2. Te1 Fe6 3. Cxd5 Df7 4. Txe6+
- 4) 1. d5 cxd5 2. Cxd5 Db5 3. Fb4
- 5) 1. e4 dxe4 (1. ... Fg4 2. Dd2 dxe4 3. d5 e3 4. Fxe3) 2. d5 Dg6 3. dxc6 Dxc6 4. cxb7
- 6) 1. d4 Fe6 2. d5 cxd5 3. exd5 Ff5 4. Cfxe5 dxe5 5. Cxe5
- 7) 1. Cd6+ exd6 2. exd6 Fxd6 3. De2+ Rf8 4. Fh6+ (4. ... Rg8 5. De8+ Ff8 6. Dxf8#)
- 8) Dessin
- 9) 1. e5 c5 (1. ... dxe5 2. Cxe5) 2. Dh4 dxe5 3. Cxe5 Dc7 4. Cxd7
- 10) 1. f4 f6 2. fxe5 dxe5 3. d6
- 11) 1. e4 fxe4 (1. ... Fxf3 2. e5) 2. Cxe4 dxe4 3. Txe4+ Ce7 4. Txc4
- 12) 1. Cd6+ Fxd6 (1. ... Re7 2. Dh5) 2. Dxd5

18 La finale / Le mauvais fou : A

- 1) 1. Fd5+ Re7 2. h6 Rf8 3. Rd2
- 2) 1. Fc5! Rc7 2. Fa7!
- 3) 1. Fe4 Rxe4 (1. ... Re5 2. h5 Rf6 3. h6 Rf7 4. Fh7) 2. Rg4 Re5 3. Rg5
- 4) 1. Ff7 g3 2. hxg3
- 5) 1. Re3 Rf7 2. Fh7 Rf6 3. Rf4
- 6) 1. Fb3 Re6 (1. ... De6 2. Fg5) 2. Ff4
- 7) 1. Fg6+ Rxc6 2. h7 Rxh7 3. Rd5 Rg8 4. Re6 Rf8 5. f7 Rg7 6. Re7
- 8) 1. Fg8 g4 2. hxg4 g5 3. Fb3
- 9) 1. ... Fc5 2. h6 Fe3+
- 10) 1. Fc3+ Rh7 2. Fg7 b4 3. a4
- 11) 1. Te3 (1. Te8 pat; 1. Txd5+? Rxd5 2. h5 Re5) 1. ... Rxe3 2. h5
- 12) 1. Rh2 Fxh3 2. g3+

19 La finale / Le mauvais fou : B

- 1) 1. Rf3 Rg6 2. h4 gxh4 3. Rg2
- 2) 1. Rd2! (1. Rd1? Ff5 2. Rd2 a3 3. Rc3 Fe6 4. Rc2 Fa2 5. Rc3 Rc5) 1. ... a3 (1. ... Ff5 2. Rc3!) 2. Rc2! (2. Rc1? Ff5; 2. Rc3? Fe6) 2. ... Ff5+ 3. Rb3
- 3) 1. g6
- 4) 1. Fg6+! Rxe7 2. Fh7! Rf8 3. Fxc8 Rxc8 4. Rc4! h5 5. Rd3 h4 6. Re2 h3 7. Rf2! (7. Rf3? Fh4; 7. Rf1? Fd4) 7. ... h2 8. Rg2
- 5) 1. ... h6 est la solution envisagée, mais comme l'a souligné Han Schut, les Blancs peuvent gagner. Deux coups intelligents sont nécessaires : 2. Rg4! (2. gxh6 est nulle) 2. ... hxg5 3. h3! (3. Rf3 g4+ est nulle) 3. ... Rg7 (maintenant les Blancs doivent éviter le roi noir de jouer) 4. Rf3 Rh6 5. Re4 Rh5 6. Fe2+ Rh6 7. Re5 Rg7 8. Re6 Rg8 9. Re7 Rg7 10. Fc4 Rh6 11. Rf8 Rh7 12. Fe6 Rh8 (12. ... Rh6 13. Rg8 Rh5 14. Rg7 g4 15. hxg4+) 13. Fg8 g4 14. hxg4 il n'y a plus de danger pour pat; le pion g peut jouer.
- 6) 1. Cg3 Rg4 (1. ... Rxg3 pat; 1. ... f4 2. Cxh5 en Cxf4) 2. Cxf5 Rxf5
- 7) 1. Fa6! bxa6
- 8) 1. Rg3 Ff1 2. Rf2 Fh3
- 9) 1. d3 a5 2. Rc5 a4 3. Rxd4
- 10) 1. Rc5 Fe6 2. Rb6! (2. Rb4? Rd4 3. Ra3 Rc3 4. Ra4 Rb2 5. Rb4 Fd7 6. Ra5 Fb5 7. Rb4 Ra2 8. Ra5 Rb3) 2. ... Fc8 3. Rc5 (3. Ra5? Rd4) 3. ... Fe6 4. Rb6 Fc4 5. Rc5
- 11) 1. ... Tg1 2. Fe4 (2. Th3 Tg3+ 3. Txc3 pat; 2. Th2 Tg2 3. Th1 Txc2) 2. ... Txx1
- 12) 1. Tf8+ Tc8 2. Txc8+ Rxc8 3. Fa6

20 La finale / Le mauvais fou : C

- 1) 1. Rh3 Re5 2. h5 Re6 3. h6 Rf7 4. Fh7 Rf6 5. Rg4
- 2) 1. Fe5+ Rg8 2. Fg7! (2. Fxf7+ Rxf7 3. a4 Re6 4. a5)

- 3) 1. ... Rh3 2. Rg1 Fd4+ 3. Rf1 Rxc3 4. Re2 Rxc4
- 4) 1. Fb6! axb6 (1. ... Ra8 2. Rc7; 1. ... Rc8 2. Fxa7) 2. axb6
- 5) 1. Rf7 Rh7 2. Rf8 Rh8 (2. ... Rh6 3. Rg8 Rh5 4. Fd1+ g4 5. hxg4+) 3. Fg8 g4 4. hxg4 g5 5. Fd5
- 6) 1. ... Rh3 2. Rf1 Rh2 3. f3 h5 4. Rf2 Fd4+ 5. Rf1 h4 6. f4 h3 7. f5 Rg3 8. f6 h2
- 7) 1. ... g4 (1. ... Rh4 2. Fg4 Rg3 3. Rf5) 2. hxg4+ Rg5 3. Re6 h5
- 8) 1. Ce5+ (1. Ch2+ Rh4 2. Cf3+ Txf3 3. Rxf3 Rh3 4. Rf2 Fc5+) 1. ... Rh4 2. Cg6+ Rg4 (2. ... Rg5 3. Rxc3 Rxc6=) 3. Ce5+
- 9) 1. Fb4! (1. a5? d2; 1. Re1? Re4 2. a5 Rd5 3. a6 Rc6 4. Fc5 Rc7 5. Fa7 Rc6; 1. Fh6? Re4) 1. ... Re4 2. a5 Rd5 3. a6 Rc6 4. Fa5! d2 5. Re2 (5. Fxd2? Rb6)
- 10) Dessin
- 11) 1. Fg5+ Re2 2. Fh6 gxc6
- 12) 1. a6 (1. Txc2 Fxc2 2. a6 Ff1+) 1. ... bxa6 2. Txc2 Fxc2 3. Rxb4

22 Le plan à court terme / Exploitez la vulnérabilité : A

- 1) 1. Db5+ c6 2. Dd3 Txc6+
- 2) 1. Th5
- 3) 1. Fxb6 cxb6 2. Dg1
- 4) 1. ... Ch5 2. Tg1 Fxc1 3. Rxc1 Cxc3 4. hxg3 Dxc3+
- 5) 1. Da3 Rd7 2. Fb5+ Rc7 3. Th3
- 6) 1. Rh1 Cf7 2. Dg1
- 7) 1. Fa6 Rb8 2. Fxb7
- 8) 1. Tc1 c6 2. dxc6 bxc6 3.
- 9) 1. ... Fa6 2. b3 Cxd5 3. Ta2 Cc3 4. Cxc3 bxc3
- 10) 1. ... Cg4 2. Cf3 (2. Cb3 Fd3 3. Dd1) 2. ... Fc5 3. Fe3 Fxe3 4. fxe3 Cxe3 5. Df2 Cc2
- 11) 1. ... Cxc3 2. Dxc3 Db4
- 12) 1. ... Da8 2. Fg3 fxg3

23 Le plan à court terme / Exploitez la vulnérabilité : B

- 1) 1. Cd4
- 2) 1. ... Dh6 (1. ... Cg3+ 2. hxg3 Fd4 3. f4) 2. Tfd1 Cg3+ 3. Rg1 De3#
- 3) 1. a5 Tb7 2. axb6
- 4) 1. ... Df6 2. Dd2 Fxd4
- 5) 1. ... Fa5
- 6) 1. Cg3
- 7) 1. ... Fa4
- 8) 1. Ca4 Tb7 2. Cxb6 Txb6 3. Fc7
- 9) 1. ... Ch5 (1. ... Fh2+ 2. Rh1 Ch5 3. Te1) 2. Fd3 Fh2+
- 10) 1. h4
- 11) 1. ... Fd8
- 12) 1. Dg3 g6 (1. ... Ch5 2. Dg4) 2. Cxh6+ Rg7 3. Cf5+

24 Le plan à court terme / Diminuez la vulnérabilité : A

- 1) 1. Fe2
- 2) 1. ... g3
- 3) 1. ... h6
- 4) 1. ... Fe7

- 5) 1. Ce2
- 6) 1. ... a5
- 7) 1. ... f5 2. Dh4 Cxd6
- 8) 1. ... h6 2. Fh4 Cxe4

- 9) 1. ... d6 2. Cd2 Re7
- 10) 1. ... Rg7
- 11) 1. ... Ca5
- 12) 1. Ff4 exf4 2. Dxd4

25 L'ouverture / La vulnérabilité : A

- 1) 1. ... Dd6 2. Cxg6 Dg3+ 3. Rh1 Dhx3+ 4. Rg1 Dg3+ 5. Rh1 hxg6#
- 2) 1. ... Fb5 2. Td1 Fc5
- 3) 1. Cd2 exd5 2. Cxe4
- 4) Dessin
- 5) 1. Fa6
- 6) 1. Fb5+ Fd7 2. Fxd7+ Rxd7 3. Ce5+
- 7) 1. Cxd7 Fxd4 (1. ... Cxb5 2. Dxd7 Rxd7 3. c4) 2. Cf6+ Rf8 3. Fh6#

- 8) 1. d6 (1. 0-0-0 a6) 1. ... Fxd6 2. 0-0-0
- 9) 1. exd5 (1. d4 est bon, mais pas aussi bon que) 1. ... cxd5 2. Cxe5 d4 3. Fxd4
- 10) 1. exf5 (1. Cg5 Cc5 2. Fxh5 gxh5 3. Dhx5 h6 4. Fxc5 Dxd5 5. Dxd5 hxg5 6. Fe3 f4) 1. ... gxf5 2. Cg5
- 11) 1. Fa4+ Fd7 2. Ce5
- 12) 1. Fxh6 gxh6 2. Ch4

26 L'ouverture / La vulnérabilité : B

- 1) 1. ... a4 2. Cc1 a3
- 2) 1. Ca4 (1. Tc1 Cc6 2. Ca4 Fb4+ 3. Rd1 Fa5) 1. ... Ta7 (1. ... Cd7 2. Tc1 Dd8 3. Dxb7) 2. Cb6
- 3) 1. Dd1 (1. d5 est possible aussi) 1. ... Fxc3 2. Fxc3 Dc7 3. d5
- 4) 1. ... a6 2. b4 Cxb4 3. Fa3 Fc2
- 5) 1. ... Cc5 2. e4 dxe4 3. dxe4 Cd3+ 4. Rd1 Cxb2+ 5. Rc2 Ca4
- 6) 1. ... exd4 2. Fxd4 Fb4 3. Fc3 Fxc3 4. bxc3 Fxf3 5. gxf3 Dd7 6. Cf1 Dxb3

- 7) 1. Cxf6+ Fxf6 2. Df4!
- 8) 1. ... Cxd4 2. Dxd4 Cg4
- 9) 1. Df4 Tc8 2. Cg5
- 10) 1. ... Cb6 2. Dd3 (2. Fb5 Fxh6 3. Dxb6 a6 4. dxc5 dxc5 5. Td1 Dc7 6. Fa4 Cxa4 7. Cxa4 Cxe4; 2. Fxg7 Cxc4 3. Dd3 Cxb2) 2. ... Fxh6
- 11) 1. d4 Fb6 2. d5 a6 3. Fa4
- 12) 1. Cg5 0-0 (1. ... Tf8 2. Cxh7 Th8 3. Cg5 Tf8 4. Dh5) 2. Dh5 h6 3. Cxf7

27 Le gain de matériel ? / Oui ou non : A

- 1) oui : 1. ... Cxe4 2. Te1 Cd2
- 2) non : 1. ... Dxe4? 2. Fg5 Fxf3 3. gxf3
- 3) oui : 1. Fxf7+ Rxf7 2. Cg5+ Dxd5 3. fxd5
- 4) non : 1. ... Txb3? (1. ... Rg8) 2.

- 5) non : 1. ... Cxd4 2. Da4
- 6) oui : 1. ... Dxd4 2. e5 Fc5
- 7) oui : 1. Dxe4 (1. ... Cxe4 2. Txd4 Rh8 3. Tg3+ Cf6 4. Txb3) 1. ... Dd7 2. Dd4

- 8) non : 1. Fxa6? Ff5 2. Tb2 bxa6 Ta3) 2. Tee3
 9) oui : 1. Cxf7 Txd4 (1. ... Txf7? 11) oui : 1. Cxc6+ Rd6 2. Ca3
 2. Txd8+) 2. Cxd8 Td7 (2. ... 12) non : 1. ... Dxc3 2. Td8+ Rh7 3.
 Txd8 3. Txc7) Cg5+
- 10) non : 1. ... Txc5 (1. ... Cxa2 2.

28 Le gain de matériel ? / Oui ou non : B

- 1) oui : 1. ... Cxe4 c6+ Cxc6 4. Fb5
 2) non : 1. Txd5? Dc7! 2. Tdd4 e5 8) oui : 1. Cxd5
 3) non : 1. ... Cxf2 2. Fxf2 Dxe2 3. 9) non : 1. ... Cxc5? 2. Cd5 cxd5
 Tae1 3. Fxc5
 4) oui : 1. Ccxe4 Cxe4 2. Cxe4 10) non : 1. ... Fxe5? (1. ... Cxe5 2.
 Dxe4 3. Ff3 Tc5) 2. Txe5 Cxe5 3. Tc5
 5) oui : 1. ... Cxd4 2. cxd4? Db5+ 11) oui : 1. Cxb5
 6) non : 1. ... Txe4 (1. ... Cxe4 2. 12) non : 1. Cxd5 Dxd5 (1. ... Cf2+
 Fxd8) 2. Ch6+ gxh6 3. Fxf6 2. Txf2 Fxf2 3. Cxc7)
 7) oui : 1. Fxa7 b6 2. c5 Rb7 3.

30 La finale de dames / L'activité : A

- 1) 1. Dd5+ Rb4 (1. ... Ra6 2. 7) 1. ... Db6+ 2. Re7 (2. Rd7
 Da8+) 2. Dd4+ Dxd4+ 3. Rxd4 Db5+; 2. Rd5 Db5+ 3. Dxb5+
 2) Dessin axb5) 2. ... De3+
 3) 1. Dg8+ Rc5 (1. ... Rb4 2. 8) 1. Df8+ Rb5 2. Db8+ Rc5 (2. ...
 Db8+; 1. ... Rd3 2. Dh7+) 2. Ra5 3. Dc7+ Rb5 4. Db6#) 3.
 Dc8+ Rb6 3. Db8+ De5#
 4) 1. ... Dd7+ 2. Ra3 (2. Rb3 9) 1. Dc4+ Ra5 2. b4+ Ra4 3.
 Dd5+ 3. Dxd5+ Rxd5; 2. Ra5 Da6+
 Dd5+ 3. Dxd5+ Rxd5; 2. Rb4 10) 1. ... De7 2. g4 (2. f5 De4+ 3.
 De7+ 3. Dxe7+ Rxe7) 2. ... g4 De1+) 2. ... De1+
 De7+ 3. Dxe7+ Rxe7 11) 1. Dd3 Db5 (1. ... b5 2. Dc2+)
 5) 1. Dc3+ Rd5 2. Dc4+ Re5 3. 2. Da3#
 d4+ 12) 1. Df7+ Rd6 2. Dd7+ Rc5 3.
 6) 1. Db6+ Ra3 2. Dxd6+ Db4 3. Da7+
 Da6+

31 La finale de dames / L'activité : B

- 1) 1. De5+ Rg6 2. De4+ Dxe4+ 3. 2) 1. Dh4+ Rg6 2. Dh5+ Rf6 3.
 Rxe4 Rf6 4. Rd5 Re7 5. Rc6 Dh8+
 Rd8 6. Rb7 3) 1. De7+ Rf5 2. De6+ Rf4 3.

- Dxh6+
- 4) 1. a4 Dxa4 2. De8+
 - 5) 1. De7 Rc8 2. De6 Rd8 3. Dg8+ De8 4. Dxe8+ Rxe8 5. Re6
 - 6) 1. De8 Dxf3 2. Da8+
 - 7) 1. Dc8+ Rd6 2. Dc6+ Re5 3. f4+
 - 8) 1. Da8+ Rd7 2. Dc8+ Rd6 3. Dc6+ Re5 4. Dc5+

- 9) 1. De4 Dd7 2. Da8+ Rb5 3. Da4+
- 10) 1. Df7+ Rg5 2. Dg8+ Rf4 3. Dg4+ Re5 4. Dg7+
- 11) 1. Dg2+ Rh4 2. Dh2+ Rg5 3. f4+
- 12) 1. Db1+ Dg1 2. Db7+ Dg2 3. a6! Dxb7 4. axb7 Rg1 (4. ... Rg2 5. b8D h1D 6. Db7+) 5. b8D h1D 6. Db1+

32 La finale de dames / L'activité : C

- 1) 1. Dg7+ Rf5 2. Dg5+ Re6 3. f5+
- 2) 1. Df8+ Rg5 2. h4+ gxh3 3. Df4+ Rh5 4. Dh4#
- 3) 1. Dg7 c2 2. Dh7+ Dh6 3. Df5+
- 4) 1. Dh3+ (1. g4? De8+ 2. Dxe8 pat) 1. ... Dh4 (1. ... Rg6 2. Dh7+ Rf6 3. Df7+ Re5 4. De7+) 2. De6+ Rh5 3. Df7+ (3. Rh7? Dg3!) 3. ... Rg4 4. Df3#
- 5) 1. Dd8+ (1. Db5+ Rd4) 1. ... Rc5 2. Dd6+ Rb5 3. Db6#
- 6) 1. ... Dc3+ (1. ... Dd5 2. Dg3+ Rxd4 3. Dc3+ Re4 4. De1+) 2. Rb5 Dc4+ 3. Ra5 Dd5+
- 7) 1. Dc6 Db4 (1. ... Dd3+ 2. Db5+ Dxb5+ 3. Rxb5) 2. Dd7

- (2. Db5+ Ra8 3. Dd5+ Rb8 4. Dd8#)
- 8) 1. Dh3+ Dh4 (1. ... Rg6 2. Dh7+ Rf6 3. Df7+ Re5 4. De7+) 2. g4+ Rg6 (2. ... Rh6 3. Dd3) 3. Dd3+ Rf6 4. Dd6#
- 9) 1. De1 Re5 2. d4+
- 10) 1. Dh4+ (1. Dxc6? Dc8+ 2. Rxc8 pat) 1. ... Rg7 2. De7+ Rg8 3. Dd8+ Rg7 4. Dc7+
- 11) 1. Df6+ Re4 (1. ... Rd5 2. De6+ Rc5 3. Dc8+) 2. Dxc6+ Rd5 (2. ... Re5 3. De6+ Rf4 4. Dh6+) 3. De6+ Rc5 4. Dc8+
- 12) 1. De6 Dc7 2. Dd6 Dxd6 (2. ... Df7 3. Dg3#) 3. cxd6

34 La défense / Défendez-vous contre les menaces : A

- 1) 1. g5 Fxd7 2. g6+ Rg8 pat
- 2) 1. Fg4+ Cxg4 (1. ... Rb8 2. Fxa7+) 2. Dxc4+
- 3) 1. Rh4 Fxe5 2. g5#
- 4) 1. ... Dxc4+! 2. Rh6 (2. hxg4 Th1#) 2. ... Dxh3+ 3. Dh5 Dxd7
- 5) 1. ... Dh5
- 6) 1. Fxf6 (1. Fb3 Cxd4 2. Dxd4

- c5 3. Dxd6 Dxd6 4. Txd6 c4) 1. ... Dxf6 2. Fb3
- 7) 1. ... Cg6 (1. ... Da5 2. Fxe5)
- 8) 1. Td1 Txd1 2. Txc3
- 9) 1. Th5 Fxh5 (1. ... Tg8 2. Thh7 b2 3. Txa7+ Rb8 4. Cc6+ Rc8 5. Thc7#) 2. Cc6 Ff3 3. Txa7#
- 10) 1. ... Te8 (1. ... Dd8 2. Fb8)
- 11) 1. Ce4 (1. Cb3 Dxd3 2. Dxd3

Fxf2+ 3. Txf2 Txd3) 1. ... Dxd3 12) 1. ... Txe1 2. Txe1 Dd8
2. Dxd3 Txd3 3. Cxc5

35 *La défense / Défendez-vous contre les menaces : B*

1) 1. f4 Fxc3 (1. ... Dxb6 2. fxe5)
2. Fg5	6) 1. Df5
7) 1. ... Cd3 2. Dxd3 c4+
2) 1. ... Dc8	8) 1. Cxd5 fxe6 2. Cf6++ Rh8 3.
Cxc6#
3) 1. Df2 (1. Te1 f4) 1. ... f4 (1. ...
Cxc4 2. Te8+ Dxe8 3. Dxd4) 2.
Te8+ Rg7 3. Txd8 Fxf2+ 4.
Rxf2	9) 1. ... g5 (otherwise Flack loses
a piece) 2. Fxg5 f6
4) 1. Cf6+ gxf6 2. gxf3+	10) 1. ... Cd4 2. Dxd4 Dxf3
5) Dessin	11) 1. Df5 Dxf5 2. Fxe4
	12) 1. ... Cc6 2. Txc6 axb5

36 *La défense / Défendez-vous contre les menaces : C*

1) 1. ... Ff8 (1. ... Cg8 2. Dxe7+
Cxe7 3. Cd6+) 2. 0-0-0 Tc8 3.
Fg5 Dc4 4. c3 Fxd6 5. Cxd6+
Re7 6. Cxc4 Txc4	4. Dg5+ Rf8 5. f6 g6
7) 1. ... Th4 (1. ... Ff5 2. Ce3)
2) 1. Dxf7+ (1. g3 Dd7) 1. ... Dxf7
2. Txc8+ De8 3. Txe8+	8) 1. ... d6 (1. ... Cxd3 2. fxg7+
Rxc7 3. Fxh6+; 1. ... Tg8 2. f7;
1. ... Cf4 2. fxg7+)
3) 1. ... Te4 (1. ... Fe8 2. Td8 Te4
est le même) 2. Td8+ Fe8 3.
Txb8 Txe7	9) 1. Dxc6+ Rf8 (1. ... fxg6 2.
Txc7+) 2. fxg3
4) 1. Dh8+ (1. Fxf3 gxf3 2. Dh8+
Rxc8 3. Cd5+ Fg7 4. Cxf4 Df5)
1. ... Rxc8 2. Ce2+ Rg8 3. Cxf4	10) 1. ... Dd5+ 2. e4 Dc5
5) 1. Dh6+ Txc6 2. Fxd5	11) 1. Cf7 Fxe3 (1. ... Rxf7 2. 0-0;
1. ... Dxf7 2. Tf1) 2. Cxh8
6) 1. c3 Fxc3 2. Tac1 Fb4 3. f5 e5	12) 1. ... Dxc2+ (1. ... Txc7 2. Tf8+
Rd7 3. Fe8+ Rd8 4. Fc6#; 1. ...
Dxc2 2. Tf8+ Txc7 3. Dxc2) 2.
Rxc2 Txc7

37 *La défense / Défendez-vous contre le pion passé : A*

1) 1. Fc1 b1D 2. Ta3#	4) 1. Rb4 Rb2 2. Tc8 a1D 3. Tc2+
Rb1 4. Rb3
2) 1. Fd3 a1D 2. Rb3 Dd4 (2. ...
Da7 3. Tc3+ Ra1 4. Tc1#) 3.
Tc3+ Ra1 (3. ... Dxd3 4. Txd3
Rc1 5. Td4 Rb1 6. Td1#) 4.
Tc1#	5) 1. Fd3 g2 (1. ... Rg2 2. Fe4#; 1.
... Re3 2. Ff1 Rf3 3. Th3) 2.
Th3#
3) 1. Th1+ Rxc1 (1. ... Rg3 2.
Th3+ Rf2 3. Fxa2) 2. g4+ Rh2
3. Fxa2	6) 1. Th7+ (1. Fxa2? pat) 1. ...
Rg8 2. Th1 a1D 3. Fh7+
	7) 1. Fxa3 a1D (1. ... Fxa3 2. Txa2
avec une position gagnante) 2.

- Fxb2
- 8) 1. Ff1 e1D (1. ... exf1D 2. Txf1
Re3 3. Rc2 f3 4. Te1+) 2. Td3#
- 9) 1. Fc4 Ra3 (1. ... g1D 2. Ta6#)
2. Txh2 g1D 3. Ta2#
- 10) 1. Rd3 Rxa1 2. Rc2 b5 3. Fe5#
- 11) 1. Th8 a1D 2. Ta8 Dxa8 3.
Ff3+
- 12) 1. Fe2+ Rxe2 2. Th4 a1D 3.
Th2+ Rf1 4. Th1+

38 *La défense / Défendez-vous contre le pion passé : B*

- 1) 1. Ff1 e1D 2. Txa4+ bxa4 3.
b4#
- 2) 1. Ta7 b1D 2. Fxd4#
- 3) 1. Th6+ Rc5 (1. ... Re5 2.
Te6+ Rxe6 3. Fxd5+ Rxd5
4. c4+ Rxc4 5. Rc2; 1. ...
Rc7 2. Th7+ Rc8 3. Tb7
Rxb7 4. Fxd5+ Rc7 5. Fa2)
2. Tc6+ Rxc6 (2. ... Rd4 3.
c3+) 3. Fxd5+ Rxd5 4. c4+
Rxc4 5. Rc2
- 4) 1. Fc3 d2 2. Fal d1D 3.
Tc3#
- 5) 1. Te1 b2 (1. ... f6 2. Te7+
Rg8 3. Rg6 Rf8 4. Fd6) 2.
Th1+ Rg8 3. Th8+ Rxh8 4.
Fe5+
- 6) 1. Te2 (1. Td2? h1D+ 2. Rg3
Dh5) 1. ... h1D+ 2. Rg3 Rf1
3. Fa6 Dg1+ 4. Tg2+
- 7) 1. Fd7! e1D (1. ... Rxd7 2.
Txe3) 2. Fb5
- 8) 1. Fe7 Rc7 (1. ... Rxa5 2.
Fb4+) 2. d6+ Rc6 3. Tc5+
- 9) 1. Tg5+ Rh7 (1. ... Rh6 2.
Tg8 h1D 3. Fg7+! Rg5 4.
Fe5+ Rh6 5. Th8+) 2. Tg7+!
Rh6 3. Rf7 h1D 4. Fg5+
- 10) 1. Ff7! (1. Txe2? pat) 1. ...
a2 2. Fh5 a1D 3. Te8#
- 11) 1. Tc2+ Rb5 2. Txb2 a1D 3.
Fc3+ Rc5 4. Tb5+
- 12) 1. Fb7! a1D 2. Txa6+ Dxa6
3. Fxa6 Rxa6 4. Rc3 Ra5 5.
Rc4

39 *La défense / Défendez-vous contre l'attaque contre le roi : A*

- 1) 1. ... Ce6
- 2) 1. ... Da5+ (1. ... Dd6 2. Th3)
2. Rf1 (2. Rd1 Dxa2) 2. ...
Dd2
- 3) 1. ... Ff5 (1. ... Cf6 2. Cxf7 ;
1. ... h6 2. Cxf7)
- 4) 1. ... Rh8 (1. ... Rh7 2. Td3
Txc3 3. Dh4+ Rg7 4. Dg3+
Rh7 5. Txc3) 2. Td3 f6
- 5) 1. ... Fe2 (1. ... Rh8 2. Tg3)
2. Te1 Fxf3 3. gxf3 Dc2+ 4.
Rh1 Df2
- 6) 1. ... h6 (1. ... Rh8 2. Fxg7+
Rxc7 3. Dg5+ Rh8 4. Df6+
Rg8 5. Te3 ; 1. ... gxf6 2.
exf6 Rh8 3. Txe8) 2. Te3
Rh7 3. Dd3+ g6
- 7) 1. ... f5 (1. ... g6 2. Fxg6
hxg6 3. Dxc6+ Rh8 4. Tf3
Tf7 5. Th3+)
- 8) 1. ... Fxg3 (1. ... Te8 2. Ch5
Ff8 3. Dg5+ Rh8 4. Cxf6) 2.
Dg5+ Rh8 3. Dh6+
- 9) 1. ... Cd7 (1. ... Cc6 2. Dh4)
2. e5 Fxe5 3. Ce4 d5
- 10) 1. f3

- 11) 1. ... Fh7 (1. ... Df8 2. Dh8+ 2. Tg3+ Fg6
Rhx8 3. Fxf6+ Rg8 4. Th8#) 12) 1. ... Dd8

40 *La défense / Défendez-vous contre l'attaque contre le roi : B*

- 1) 1. ... Dd4+ (1. ... Fh4 2. Dxe5 ; Th4+ ; 1. h3 Tg4)
1. ... Fxg7 2. f6) 2. Rh1 Fh4 7) 1. ... Dxd2+
2) 1. ... Fe4 (1. ... Rg8 2. Fxh6 ; 1. 8) Dessin
... Th8 2. Txh6+ (2. Dxf7 9) Dessin
Fxc1=) 10) 1. ... Td7 (1. ... Tfe8 2. Td3) 2.
3) 1. ... Cb3+ 2. Rc2 Ff5+ Dxf6+ Rg8 3. Dg5+
4) 1. ... Cd7 (1. ... Rh8 2. Txe4 11) 1. ... Fe6 (1. ... Te6 2. Tf3 c6 3.
dxe4 3. Dh6 Tg8 4. Fxf7) 2. Th3 Rf8 4. Dh8+ Re7 5. Dxg7
Dh6 Cxf6 Dg8; 1. ... Txe5 2. dxe5 De7 3.
5) 1. ... De7 (1. ... Dc6 2. Tg3 g6 exf6 De3+ 4. Rh1) 2. Tf3 Dd7
3. Dh6; 1. ... Dg5 2. Cxg7; 1. ... 3. Tg3 Ff5
Dh6 2. Cxg7) 2. Tg3 g6 3. Dh6 12) 1. ... Th8 (1. ... Cf6 2. exf6
f5 Dxf6 3. Fg5+ ; 1. ... f6 2. Fxf8+
6) 1. f4 (1. g3 Dxh2+ 2. Rxh2 Rg8 3. Fd6) 2. Tf1 Cxe5

41 *La défense / Défendez-vous contre le pion passé : C*

- 1) 1. Te8+ Txe8 2. Cxf7+ Rc8 3. Cg7+ Re7 4. Cf5+
Cd6+ Rd8 9) 1. Cd8+ Rb8 (1. ... Ra8? 2.
2) 1. ... Ch2+ 2. Rxe3 Cf1+ 3. Rf3 Cc6) 2. Cc6+ Rc8 3. Ca7+ Rd8
Ch2+ 4. Cc6+
3) 1. Td7+ Fxd7 (1. ... Rh6 2. 10) 1. Txd5! (1. Cd4+? Rd6 2.
Td6+ Rh5 3. Tg5+ Rh4 4. Tc6+ Rd7 3. Te6 a1D) 1. ...
Th6+) 2. Cf6+ a1D 2. Cf4+ Rf6 3. Ch5+ Rg6
4) 1. Tb2 a1D 2. Cb6+ Ra3 3. 4. Cf4+ Rf6 5. Ch5+
Cc4+ Ra4 4. Cb6+
5) 1. Txg2 h1D 2. Te2+ Rd1 3. 11) 1. Cd8+ Rd6 2. Tf7 h1D 3.
Cc3+ Cb7+ Re6 4. Cd8+ Rd6 5.
6) 1. Tb3! a1D 2. Cc5+ Ra5 3. Cb7+
Cb7+ Ra4 4. Cc5+
7) 1. Th6+ Rxh6 2. g8C+ Rh5 3. 12) 1. Ca5+ (1. Te5? Rb4; 1. Txd3?
Cf6+ Rh6 4. Cg8+ Rxd3 2. Cc5+ Rc4) 1. ... Rd4 2.
8) 1. Td6 b1D 2. Cf5+ Re8 3. Te5! d1D 3. Cc6+ Rc4 4. Ca5+
Ta5#) 6. Ca5+ Rb4 5. Cc6+ Rc4 (5. ... Ra4? 6.

42 *La défense / Parez l'échec : A*

- 1) 1. ... Te6 (1. ... Rh7 2. Dh5+ Rg8 5. Td8#)
Rg8 3. Dxe8+ Rh7 4. Dh5+ 2) 1. ... Fd7 2. Dxc5 (2. Db4 e5 3.

- 0-0) 2. ... Tc8
- 3) 1. e3 (1. Rh1 Cxg3+ 2. hxg3 Dh5+) 1. ... Fxe3+ 2. Rh1
- 4) 1. ... Td5 2. Dxd5+ Rh8
- 5) 1. Fc2! (1. Tc2? Txa4) 1. ... Fxc7+ 2. Tg3#
- 6) 1. c5 Dxc5+ 2. Fd4 Dc7 3. fxg6+

- 7) 1. Te1 Dxe1+ 2. Ff1
- 8) 1. ... Rf8 (1. ... Re7 2. Cf5+ exf5 3. The1)
- 9) 1. Cf7 Dxf7+ 2. Rg2
- 10) 1. ... Df7 (1. ... Rf8 2. Tf4+) 2. Fxf7+ Rf8
- 11) 1. Dxd4 Cxd4 2. Cf6+
- 12) 1. De3 Dxc4 2. Tf4

43 La défense / Parez l'échec : B

- 1) 1. Fd4! (1. Rh1 Fxf8) 1. ... Fxd4+ 2. Rh1 dxc2 3. Th8+
- 2) 1. ... Rxg6 (1. ... Rh8? 2. Tf7 De3+ 3. Rh2 Fg7 4. Txg7 Rxg7 5. Df7+ Rh8 6. Dh7#) 2. Fe4+ Rg7 3. Tf4 Fe5
- 3) 1. ... Fc5! 2. Dxd3 (2. Dxc5+ Rd7 3. Fd4 Tc8 4. Dd6+ Re8; 2. Fd4! Td8 3. Dxc5+ Rd7) 2. ... Td8
- 4) 1. Fc5
- 5) 1. Tf2 Dxc4 2. Cd5
- 6) 1. ... Te8! (1. ... Cf8? 2. Dxf8+!

- Rxf8 3. Th8#) 2. Dxe8+ Cf8 3. De3 Te4
- 7) 1. c3 Fxa5 2. Fg5
- 8) 1. Dc1 (1. De1 Txe1+ 2. Rf2 Te2+ 3. Rg1 Te1+) 1. ... Txc1+ 2. Rf2
- 9) Dessin
- 10) 1. Dd2 Dxa4 2. b3
- 11) 1. Fe3 (1. Tf2 Dg4+ 2. Rf1 Dd1#) 1. ... Dxe3+ 2. Tf2
- 12) 1. ... Cd7 2. Dxe4 Cc5 3. De3 cxb2

45 Le clouage / Le clouage 'perpétuel' : A

- 1) 1. c8D+ Rxc8 2. Ff5 Rd7 3. Fg4
- 2) 1. Fc5
- 3) 1. Tf3 Tf7 2. Rf2 (on its way to g4)
- 4) 1. g4 f5 2. g5
- 5) 1. ... e5 (1. ... Rg7 2. e5 dxe5 3. Rc5) 2. Tb4 2. ... Rg7 (on its way to c6)
- 6) 1. ... De4+ 2. Dxe4 Fxe4+ 3. Tf3 h5 4. h3 f5 5. g4 fxg4 6. hxg4 hxg4
- 7) 1. Fg4 Re8 2. Fh5+ Re7 3. Td2

- 8) 1. a4 a6 2. b4 (ou un coup du fou sur la grande diagonale. Après... b5 les Blancs jouent toujours a5) 2. ... b5 3. a5
- 9) 1. De5 De7 2. g4 h6 3. h4
- 10) 1. ... c4 2. h7 (2. Dc8+ Rh7 3. Dg4 Tf5) 2. ... Tf5
- 11) 1. Ta4 (Les Noirs ne peut pas soulever le clouage)
- 12) 1. ... Txd3 (1. ... b5 2. axb5 cxb5 3. Te1) 2. Txd3 Td8 3. Td1 b5

46 Le clouage / Le clouage 'perpétuel' : B

- 1) 1. ... g4 2. hxg4 g5
- 2) 1. ... c3
- 3) 1. ... Re5 2. Te2+ Rf4 3. Tf2
Tc1
- 4) 1. ... b6 2. Te2 f5 3. gxf6ep Rf7
- 5) 1. ... Td1 2. c4 b5 3. c5 Rd7 4.
Rg3 Rc6 5. Rg2 Rd5
- 6) 1. ... Txd2 2. Txd2 Td8 3. Td1
b5 (autrement les Blancs
jouent) 4. c4 b4
- 7) 1. Ta5
- 8) 1. Fb1 (1. Ta3 Rc8; 1. b4 Fb6
2. cxb6 Txa2)
- 9) 1. b4 (prévient Dc5) 1. ... Rg7
2. De3 (2. c3? Td3+) 2. ... Rf8
3. c3
- 10) 1. c4 dxc3 2. d4 a5 3. Rc2 a4 4.
Fg2 a3 5. Rb3
- 11) 1. f4 gxf4 2. h4
- 12) 1. ... c4 2. Tf2 (2. dxc4 Rxe4 3.
Rd2 Txf3) 2. ... c3 3. Tf1 Tf4 4.
Tf2 Rd6 5. Tf1 Rc5 6. Tf2 Rb4
7. Tf1 Ra3 8. e5 Rb2 9. e6 Tf6

47 Le clouage / Défendez-vous contre le clouage 'perpétuel' : A

- 1) 1. ... Th8+ 2. Rg4 Th7 3. Txc7
Txc7 4. d4 Rc8 5. Fxc7 Rxc7 6.
Rg5 Rd6 7. Rxc6 Re6
- 2) 1. c5+ Rxc5 2. Cd2
- 3) 1. ... h5 2. Ff5 g6 3. Fxe6+
Txe6
- 4) Dessin
- 5) 1. ... c4 2. bxc4 a4
- 6) 1. ... g3 2. Fxg3 Tg8 3. Txd6
Txg3+ 4. fxg3 Rxd6
- 7) 1. b3 (1. Td2 a4) 1. ... Rf7 (1. ...
a4 2. b4 a5 3. c5) 2. a3 Td7 3.
b4 axb4 4. axb4
- 8) 1. h4 h6 2. hxg5 hxg5 3. h4
- 9) 1. ... g5 (1. ... h5 2. g4 hxg4 3.
Cg3) 2. h4 Rg6
- 10) 1. ... b6 2. b3 d5
- 11) 1. g4 (1. f4 g4 2. f5 Rb7 3. a3
Rc7 4. a4 Rd6 5. Tf4 Rc5 6.
Tc4+ Rd5 7. Tf4 Tc1 8. Tf2
Rd4 9. Tf4+ Rc5) 1. ... Ta1 2.
f4 Rb7 3. fxg5 fxg5 4. Tf3
Fxc4 5. Tf7+ Rb8 6. Rf2 Txa2+
7. Rg3
- 12) 1. ... c5 2. b5 a5 3. Td3 a4 4.
Re2 a3

49 La finale / Fou contre pion(s) : A

- 1) 1. Fc1 Rc2 2. Rb5 c3 3. Rc4
- 2) 1. Fd7+ (1. Rc7 Rg3 2. Rd6 h5
3. Re5 h4 4. Rf5 h3) 1. ... Rg3
2. Fh3
- 3) 1. Rh6 (1. Fxf5+ Rf3) 1. ... Rf3
2. Rg5 Rxf2 3. Rf4
- 4) 1. Fc3 Re4 (1. ... e5 2. Rc5 Re4
3. Fd4) 2. Fd4 e5 3. Rc5 exd4
4. exd4
- 5) 1. Fd5! exd5 2. Rb7 Rf4 3. Rc6
- Re4 4. Rc5
- 6) 1. Fg6! (1. Fe6 h5) 1. ... d3 2.
Rf2
- 7) 1. Fc6 (1. Fa6? Rb8) 1. ... a5 2.
Re2
- 8) 1. Rf4 (1. Fxf3? g3!) 1. ... Rh3
2. Fxf3
- 9) 1. Fg3 (1. Rg7? Rc6 2. Fa7 b5
3. cxb6ep Rb7=; 1. Fd6? b6; 1.
Fa7? b5 2. cxb6 ep Rc8=) 1. ...

Rc6 2. Ff2

- 10) 1. f4 (1. Fe5 Rxf2 2. Rxa4 b2 3. Fxb2 g3 4. h4 g2 5. Fd4+ Rf3 6. h5 Re4=) 1. ... gxf3 2. h4
- 11) 1. h6 Rf5 (1. ... f3 2. Fd4! Rxd4 3. h7 f2 4. h8D+ Re3 5. Dh1 Re2 6. Dg2 Re1 7. Rc2! b3+ 8.

Rc3 b2 9. De4+ Rd1 10. Dc2+ Re1 11. Dxb2 Rf1 12. Rd2 Rg2 13. Dg7+) 2. Fe5! Rg6 (2. ... f3 3. h7 f2 4. h8D f1D 5. Df6+) 3. Fxf4

- 12) 1. Ff5+ Rf6 2. Rd5

50 La finale / Fou contre pion(s) : B

- 1) 1. Fg1 (1. Fb8 Rb3 2. c5 Rc4 3. c6 Rd5 4. c7 h2 5. c8D h1D+) 1. ... Rb3 2. c5
- 2) 1. Fd7 b6 2. Fc8#
- 3) 1. Re4 Rf6 (1. ... c1D 2. Fe7#) 2. Ff4
- 4) 1. Ff4 a3 2. Fc1 Rxc1 3. Rb3
- 5) 1. Ff1+ (1. h8D b1D) 1. ... Rd2 2. Fd3 Rxd3 3. h8D
- 6) 1. Rd5 b1D 2. c4+
- 7) 1. ... b5 (1. ... h4 2. d7 Re7 3. g7)
- 8) 1. Fxc6 d5 2. Fb7! h1D (2. ... d4 3. cxd4 Rxb4 4. Fg2 Rc4 5.

d5) 3. Fa6#

- 9) 1. Ff6 c2 2. Fg5 c1D 3. g4+ fxg3ep 4. Fxc1 g2 5. Fe3
- 10) 1. c6 Rb6 2. c7 h2 3. c8C+ Rc6 4. Fxh2
- 11) 1. Rc7+ (1. f8D b1D=) 1. ... Rc4 2. Fb5+ Rc3 (2. ... Rxb5 3. f8D b1D 4. Db8+) 3. Fd3 Rxd3 4. f8D b1D 5. Df5+
- 12) 1. Ff3 (1. Ff1 e3+ 2. Rd3 f4 3. Fe2!)=) 1. ... e3+ (1. ... exf3 2. g6 Rg2 3. g7 f2 4. g8D+ Rf3 5. Dc4 Rg2 6. Dc6+ Rg17. Dg6+) 2. Rd1

51 La finale / Fou contre pion(s) : C

- 1) 1. ... Ff8
- 2) 1. Fg4+! Rxg4 2. Rxe2 Rg3 3. Rf1 Rf3 pat
- 3) 1. Ra1! (1. Rb2? a1D+ 2. Rxa1 Rc2) 1. ... Rc2 2. Fc3 Rxc3 pat
- 4) 1. Fe1! Rd3 2. Fxd2 exd2 pat
- 5) 1. Fb2 Rc4 2. Rc6 Rd3 3. Rb5 Rd2 4. Rc4
- 6) 1. Fh2 (1. Rf6 Rf3 2. Fh2 Rf2 3. Rg5 g1D+) 1. ... Re3 2. Rf5 Rf3 3. Rg5 Rf2 4. Rg4
- 7) 1. ... Fe2 2. Rc6 Fxb5+ 3. Rxb5 Rd7
- 8) 1. ... Fd4+ (1. ... Rh5 2. Rg7) 2.

Re7 Rh5 3. f8D Fc5+ 4. Rf7 Fxf8

- 9) 1. Fb5 (1. Fe2? d4 2. Fd1 cxd1D+ 3. Rxd1 Rd3) 1. ... d4 2. Fa4 d3 3. Fxc2 dxc2 pat
- 10) 1. ... Ff8+ 2. g7 (2. Rh7 Rf6 3. h5 Rg5) 2. ... Rf7
- 11) 1. Fa1! (1. Rd5? Rd3) 1. ... c3 (1. ... Rb1 2. Rd4) 2. Rd4 Rb3! 3. Rd3 c2 4. Rd2 Ra2 5. Rxc2 b3+ 6. Rc3
- 12) 1. ... Rf4 2. Rf6 Fe5+ 3. Re7 (3. Re6 Fg7 4. g6 Rg5 5. Re7 Rxc6) 3. ... Fg7

52 La finale / Fou contre pion(s) : D

- 1) 1. Ff1 Rb4 (1. ... a2 2. Rc2+) 2. Rc2
- 2) 1. Fb4! (1. Fa5? a2 2. Fd8 Re5; 1. Re2? a2 2. Fh4 Re5) 1. ... a2 2. Ff8
- 3) Dessin
- 4) 1. Rd3 (1. Fd3 g3 2. Fe4 g2) 1. ... g3 (1. ... Rf3 2. Rxc3 g3 3. Rd4) 2. Re2
- 5) 1. Fd4+ Rxd4 2. Rg2 Re3 3. Rf1 h3 pat
- 6) 1. Rb3 Ra1 2. Ra3 b1D 3. Fe5+ Db2+ 4. Fxb2+ Rb1 5. Fe5
- 7) 1. Rd5 (1. Rc5 Re5) 1. ... b3 2. Rd4 b2 3. Re3 Re5 4. Rf3 h3 5. Fb1
- 8) 1. Fc4 Rb1 (1. ... Rd1 2. Fb3) 2. Fa2+
- 9) 1. Fb1 (1. Rd3 a5) 1. ... a5 (1. ... Rb2 2. Rd3) 2. Rd3 Rb2 3. Fc2
- 10) 1. Fa1! (1. Fd4 Rd3; 1. Ff6 Rd3) 1. ... Rb1 2. Fd4 Rc2 3. Re5
- 11) 1. Rb3 a4+ (1. ... c2 2. Fe4+=) 2. Ra2 (2. Ra3 Re3) 2. ... c2 3. Fe4+ Rxe4 4. Rb2 Rd3 5. Rc1
- 12) 1. Fa6! (1. Fg2? Rc4 2. Rb6 Rd3 – 2. ... h4? 3. Rc6 Rd3 4. Rd5 Re2 5. Re4 f1D 6. Fxf1+ Rxf1 7. Rf3 – 3. Rc5 Re2 4. Rd4 f1D 5. Fxf1+ Rxf1 6. Re3 Rg2!) 1. ... h4 2. Ff1 Rd4 3. Rb4

54 La finale / Zugzwang : A

- 1) 1. Tg3 (1. Ra2 a3)
- 2) 1. Rc1
- 3) 1. Ca6 Fxa6 2. Fe4
- 4) 1. Fb2
- 5) 1. Rg1
- 6) 1. Rg3
- 7) 1. Tc2
- 8) 1. d3 Cbd5 (1. ... Cc8 2. Cxc8#; 1. ... c5 2. Cb5#; 1. ... e5 2. Cf5#; 1. ... Cfd5 2. Ce8#; 1. ... Ce8 2. Cxe8#) 2. Cc8#
- 9) 1. Tb8 Cc3 (1. ... Cb6 2. Txb6#; 1. ... Txb5 2. Ta8#) 2. Tb6#
- 10) 1. Dd2
- 11) 1. Rh5
- 12) 1. Rd7 De2 2. Db1#

55 La finale / Zugzwang : B

- 1) 1. Rf6 Fg4 (1. ... Fe2 2. Cg3+; 1. ... Fc2 2. Ff3#) 2. Fe8#
- 2) 1. Rb4
- 3) 1. Re2 Da1 2. Tb1+
- 4) 1. Cg7 Te7 (1. ... Tg5 2. Ce6+) 2. Cf5+
- 5) 1. Fa8 c5 (1. ... Fd7 2. Cb6+; 1. ... Rb5 2. Cd6+; 1. ... Fg6 2. Fxc6#) 2. Fe4 Fd7 (2. ... Fb5 3. Fc2#; 2. ... Rb5) 3. Cd6+ (2. ... Fh5 3. Fc6#) 3. Cb6+
- 6) 1. Td8
- 7) 1. Fe3! Dxe3 2. Cg4+ Rg5 3. Cxe3
- 8) 1. Ca3 Dxa3 (1. ... Db3 2. b5+) 2. b5+ Rxb5 3. Fxa3 Rc4 4. Fb2
- 9) 1. Cb6

10) 1. Rh5

11) 1. Ta7

12) 1. Re8! (1. Rc7? Dc4+ 2. Rb6

Da6+ 3. Rxa6 pat)

56 *La finale / Zugzwang: C*

1) 1. Cd5! Fe8 (1. ... Fg8 2. Rxc8
Rxd5 3. Rf7 Re5 4. g5 Rf5 5.
g6; 1. ... Rxd5 2. Rxf7) 2. Cc7+
Re5 3. Cxe8 Rf4 4. Cf6

2) 1. Th7+ Re8 2. Fc7

3) 1. Cg2 (1. Ff7+? Rxh4 2. Cf5+
Rg5 3. Cxe7 Rf6= ; 1. Rf4
Fd6+ (1. ... Fxh4 2. Ff7+ Rh6
3. Cf5+ Rh7 4. Cxh4) 2. Re4
Fg3 3. Cg2 Fxh4 4. Fe2+ Rg5
5. Rf3 Rh5 6. Rf4+ est un gain
plus compliqué) 1. ... Fxh4 2.
Ff7+ Rg5 3. Fe8

4) 1. Rb2! Rb8 2. Txd7 Txg2+ 3.
Rc3 Tg3+ 4. Rc4

5) 1. b8D+ (1. b5 Cb8 2. Rg2 e2)
1. ... Cxb8 2. b5

6) 1. Cf3+ Rf4 2. Rf2 (2. Rg2?
Fg3) 2. ... Fg3+ 3. Rg2

7) 1. Fe7 e4 (1. ... d3 2. Dxd3+
Re6 3. Dd6+; 1. ... De6 2.
Db3+) 2. Dc5+ Re6 3. Dd6+

8) 1. Dd7 Rb4 2. Dd4+

9) 1. Re3 Rd8 (1. ... Db7 2. Dg8+
Rd7 3. Txe7+ Rxe7 4. Dg7+; 1.
... Dd7 2. Dg8#; 1. ... Dd8 2.
Dh8+ Rd7 3. Td6+) 2. Df8+
Rd7 3. Txe7+

10) Dessin

11) Dessin

12) 1. Rh6! Dxc7 (1. ... Txc7 2.
Df8+; 1. ... Da8 2. Df8+) 2.
Df8#